

Val '94

Mikkjal Sørensen, javnaðartingmaður í Suðuroy:

Pengarnir skulu út millum fólkið

Ikki rætt at stinga halan millum beinini, tá tað leikar hart á

Tað var rættiliga at koma í eldin, tá porkeningurin Mikkjal Sørensen á ólav-søku 1991 kom í tingsessin, sum Jóannes Eidesgaard segði frá sær, eftir at hann

var vorðin landsstýrismaður.

Valskeiðið hevur verið eyðkent av vinnukreppum, figgjarkreppum og politiskum kreppum. Iðrar ein

ungur maður seg ikki um, at hann yvirhøvur hevur latið seg valt til slíkt arbeið:

– Tað skal ikki vera nøkur loyna, at tað hevur verið trupult og torført. Málini broytast nógv, og viðurskiftini skifta so skjótt, at tað ikki altíð er lætt at fylgja við. Føroyskur politikkur er merktur av, at nógvir flokkar noyðast at samstarva, tí skulu nógvir neyðsemjur gerast, og tað er ikki altíð at úrslitið samsvarar við tað, tú hevði ímynda sær.

Hví stillar tú upp aftur?

– Eg havi umhugað mín framhaldandi leiklut í politikk. Niðurstøðan var, at tað kanska fór at kennast sm at eg rýmdi av, tí tað stóð illa til, og kanska óttaðist fyrri dóminum hjá veljarunum. Tað geri eg ikki, og tá porkeningar sýndu mær tað álít at stila meg upp aftur, so tók eg av.

Og eg haldi avgjört ikki, at javnaðarflokkurin skal fara til val upp á at seta seg í andstöðu at styrkja seg. Tað er ongantíð so neyðugt sum nú, at flokkurin fer í landsstýrið.

Framvegis leiklut

Hvat verður uppgávan?

– Eg havi altíð hildið, at javnaðarflokkurin var hin besti til at røkja áhugamálini hjá einstaka borgaranum. Tað kom ikki dynamikkur í figgjarglaga og sosiala politikkinn fyrr enn javnaðarflokkurin kom fram at, og eg haldi framvegis, at flokkurin eigur ein stóran leiklut.

Samfelagstøðan er ikki góð, og hon verður ikki góð fyrstu árin. Takið verður stórt, men tað má arbeiðast við at bota um. Her hugsi eg fyrst og fremst á vinnuliga og sosiala økinum.

Nýggir karmar eru seinasta valskeiðið lagdir um vinnulívið og viðurskiftini millum Føroyar og Danmark. Tað er tó ikki so, at skipanin, sum nú er, skal verða verandi. Tað velst um, hvat gagn er í henni, og tað skulu politikkarnir vera við til at meta um og taka avleiðingar av.

Fer tað at vísa seg, at Fiskavirking og Føroya

Banki standa seg væl, og verða týdnarmiklir liðir í uppbyggingini av samfelagnum, so skulu vit gleðast yvir tað, men fer Fiskavirking ikki at megna sína uppgávu, og fer bankin ikki at nýta stóru innspræningina, hann hevur fingið frá tí almenna, til at lyfta føroyska vinnulívinum, so skulu vit gera alt, sum stendur í okkara makt, at broyta tað, sum er avtalað við danir.

Og har haldi eg, at fyrsta uppgávan er at fáa meirilut- an í nevndini fyrri figgjar-grunnin.

Umstøðurnar hjá vinnulívinum eru tætt tengdar at, hvussu bankin arbeiðir er tætt tengt at, hvønn hugburð danir hava. Og liviumstøðurnar hjá føroyinginum eru tætt tengdar at oman fyrri standandi. Tí fer tað so neyðugt, at vit alla tíðina hava fingurin á pulsnum og royna at broyta, hóast tað er torført.

Undir øllum umstøðum mugu vit slá fast, at tað er alneyðug komandi valskeiðið at fáa peningin, sum er komin úr Danmark, út millum fólk. Tað er eingin meining í, at hann verður sendur av landinum aftur.

Eisini lokalar

Mikkjal Sørensen er valdur fyrri Suðuroynna. Tað verður ofta tosað um lokalpolitikk sum mótsøgn til tað, ið tænar øllum samfelagnum, men tað dugir javnaðartingmaðurin ikki at siggja nakra mótsøgn í:

– Oman fyrri nevdu viðurskifti viðvíkja øllum landinum. Tað gera onnur viðurskifti eisini, men eingin kann taka tað at vera samfelags skaðiligt, at eg havi stóran áhuga í og arbeiði fyrri, at umstøðurnar á Suðuroyar Sjúkrahúsi alsamt vera góðar, og at samferðslan til Havn er á smililiga stöði.

Og so eru tað fyrirteytir hjá oljuvinnuni, sum skulu vera í lagi. Har vænti eg, at Suðuroyggin hevur sera góðar møguleikar, og eg fegnist um tey stig, sum landsstýrið hevur tikið viðvíkjandi kanningum og royndarboringum.

Hin fyrsti, og í nógv drúgvasta áramálið, sum umboðaði Javnaðarflokkin í Suðuroynni var P. M. Dam. Her sæst hann saman við Viggo Kampman, táverandi danska forsætisráðharra

Kend andlit umboðað javnaðarflokkin

Síðani javnaðarflokkurin fyrstu ferð fekk mann á ting í 1928, hava fleiri persónar umboðað Suðuroyar valdømi. Hin fyrsti, og í nógv drúgvasta áramálið, var Petur Mohr Dam. Hann var millum stovnarar floksins. Sum 22 ára gamal tók hann læraraprógvið í 1920, árið eftir gjørdist hann lærari í Sumba, men stutt eftir kom hann norður á Tvøroyri, har lívsyrki hansara kom at verða, ikki minst sum tingmaður og í royndum at savna arbeiðs- og fiskimannafólkið um samvinnuáðanir á vinnuliga økinum.

Petur Mohr Dam var løgtingsmaður til hann doyði, burtursæð frá løgmanstíðarskeiðinum – hann var løgmaður frá 1959 til 1963 og aftur frá 1967 og til hann doyði 8. november 1968.

Jóhan Danbjørg var tvey ár yngri enn Petur Mohr Dam, og teir doydu sama ár. Danbjørg var sum P.M. Dam læraralærdur, hann fekk eisini fyrst starv í Sumba, og hann flutti eisini longur norður í oynni. Frá 1920 arbeiðdi hann í Porkeri, og tað vóru fyrst og fremst porkeningar, sum settu hann inn á ting í 1936. Í fyrsta umfari sat hann til 1945, tá hann fall. Í 1950 varð hann valdur aftur og sat í tinginum, til hann doyði.

Í styttri og longri tíðarskeið vóru tað fleiri, sum umboðaðu flokkin um tað mundið, at teir báðir gomlu vóru um at leggja

frá sær. William Smidt í Vági hevði sitið, meðan Danbjørg var úti frá 1945 til 1950, og í 1958 kom Dion Nolsøe í Vági inn. Hann sat til 1966, tá J. P. Thomassen í Vági varð valdur. Seinna skiftið, meðan Petur Mohr Dam var løgmaður, loysti Reinhold Sfilá í Trongisvági hann av.

Í 1970 fór ættarliðs-skifti fram. Tá vórðu Atli P. Dam og Hilmar Bech valdir. Atli sat – burtursæð frá tíðini, hann sum tingmaður lat næsta mann koma inn – út í eitt, til hann í 1990 stullaði upp í Suðurstreymi. Millum avloysararnar hjá Atla Dam kunnu nevast Andreas Petur Jacobsen, sáli, í Vági, sum var inni stutta valskeiðið frá 1978 til 1980.

Hilmar Bech var valdur fleiri ferðir, og síðani 1984 hevur Henrik Old verið valdur við nógv flestum atkvøðum í Vági. Sverri Midjord hevur síðani 1974 verið tingmaður í nógvum skiftum. Onkuntíð hevur hann verið, meðan Atli Dam hevur verið løgmaður, og fleiri ferðir hevur hann verið valdur. Seinast var hann valdur saman við Jóannes Eidesgaard og Hendrik Old. Tá Jóannes fór í landsstýrið kom porkeningurin Mikkjal Sørensen inn í tingið. Eitt skifti her fyrri, meðan Mikkjal var burtur frá, røkki Manne Næs í Hvalba sessin.

Vandi fyrri nógv størri arbeiðsloysi

– Tær ógvusligu skerjingarnar og lønarlækking, sum borgarligu flokkarnir hava boðað frá, koma at raka meint, og fara fleiri hundraðtals fólk út í arbeiðsloysi afturat, um teirra politikkur vinnur frama

Síðani valið í 1990 hevur javnaðarflokkurin staðið á odda í landsins stýri.

Hesi knapt 4 árinu eru helst tey mest baldrutu í nýggjari tíð.

Flokkurin hevur staðið í andlettinum, og hevur verið noyðdur at taka avgerðir. Avgerðir, sum ikki hava átt undirtøku í fólkinum, men, sum hava verið neyðugar.

Føroyska samfelagið er framvegis eitt gott samfelag og hvussu hevði sæð út í dag, um tær skerjingar, sum byrjað varð uppá, og sum vórðu steðgaðar av javnaðarflokkinum, vóru gjøgnumfórdar, er ikki ringt at ímynda sær.

Fyri eitt útjæðaraski sum Suðuroynna hevði tað verið ein vanlagna, og gingið fyrst og fremst út yvir sjúkrahúsið og siglingina við Teistanum.

Javnaðarflokkurin hevur lagt seg eftir, byrgt fyrri og lagt áherðslu á at varðveita: Skúlaværkið, heilsuverkið, almennaverkið og samferðsluna, – ja, varðveitt vælføðarsamfelagið. Og hevur heita ómetaliga stór-

an týðning, ja, er altavgerandi fyrri okkum framyvir.

Tær ógvusligu skerjingarnar og lønarlækkingin, sum borgarligu flokkarnir hava boðað frá, koma at raka meint og fara fleiri hundrað fólk út í arbeiðsloysi afturat, um teirra politikkur vinnur frama.

Besta tilfeingið, okur eiga, er okra fólk. Tey skulu fáa umstøður at verða og virka her. Og hesar umstøður kann javnaðarflokkurin verða við at tryggja við sín- um politikk.

Neyðugt verður framyvir, at tað almenna gongur á odda og setir karmar fyrri menning og framleiðslu. Einasta gongda leið burtur úr kreppuni, sum samfelagið er í, er, at javnaðarflokkurin fær ávirkan, og tí er tín stuðul neyðugur.

Góður suðuroyingar! Týkur hava stuðlað flokkinum dyggiliga gjøgnum farna tíð, og fari eg at heita á tykkum um enn einaferð at verja borg.

Mikkjal Sørensen, valevni javnaðarflokksins í Suðuroy